

โรคหลอดเลือดหัวใจเป็นโรคเรื้อรังที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ พฤติกรรมการรับประทานอาหารเป็นพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่สามารถลดความรุนแรงของโรคหลอดเลือดหัวใจได้ ซึ่งปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ คือ การรับรู้สมรรถนะแห่งตน และการสนับสนุนทางสังคม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจที่ได้รับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 ราย รวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2549 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด และสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 ราย โดยให้มีลักษณะใกล้เคียงกันให้มากที่สุดในเรื่อง คะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในพฤติกรรมการรับประทานอาหาร และคะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมในพฤติกรรมการรับประทานอาหาร กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคม ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับโปรแกรมเครื่องมือดำเนินการวิจัยพัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัย ประกอบด้วย โปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมในพฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจ เครื่องมือรวบรวมข้อมูลพัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล แบบสัมภาษณ์การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในพฤติกรรมการรับประทานอาหาร แบบสัมภาษณ์การได้รับการสนับสนุนทางสังคมในพฤติกรรมการรับประทานอาหาร มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .91 และ .87 และมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ .92 และ .84 ตามลำดับ และแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจ มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .98 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเท่ากับ .97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม อิสระต่อกัน และสถิติทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนพฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจ กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)
2. คะแนนพฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจ หลังได้รับโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

ผลของการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมในพฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจ ส่งผลให้พฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจดีขึ้น สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาลต่อไป

Coronary artery disease is a common chronic disease among the elderly. Eating behavior is a health promoting behavior that helps to decrease the severity of disease. Perceived self-efficacy and social support are important influencing factors of health promoting behaviors. This quasi-experimental study aimed at examining the effect of the self-efficacy and social support enhancement program on eating behavior among the elderly with coronary artery disease. Thirty elderly with coronary artery disease attending the Heart Clinic at Nakornping hospital, Chiang Mai province during September 2006 to February 2007 were selected and randomly assigned in equal numbers into experimental and control groups. Fifteen elderly persons in each group were matched by scores on the perceived self-efficacy and scores on the perceived social support. Subjects in the experimental group received the self-efficacy and social support enhancement program while those in the control group did not receive this program. The research instrument was developed by the researcher including the self-efficacy and social support enhancement program. The assessment tools developed by the researcher included: the Demographic Data Record Form, the Perceived Self-efficacy on Eating Behavior Questionnaire, the Perceived Social Support on Eating Behavior Questionnaire, and the Eating Behavior Questionnaire. The content validity index of the Perceived Self-efficacy on Eating Behavior Questionnaire, the Perceived Social Support on Eating Behavior Questionnaire and the Eating Behavior Questionnaire were .91, .87, and .98 respectively. The reliability tested by Cronbach's alpha coefficient of were .92 and .84 respectively. The Eating Behavior Questionnaire was tested for stability reliability with Pearson product moment correlation was .97. Data were analyzed using descriptive statistics. Hypotheses were tested by Independent t-test and Paired t-test.

The results of the study revealed that:

1. The eating behavior scores of the experimental group after receiving the self-efficacy and social support enhancement program were higher than the control group in statistically significantly manner ($p < .001$); and
2. The eating behavior scores of the experimental group after receiving the self-efficacy and social support enhancement program were also higher than in the pre-test in a statistically significantly manner ($p < .001$).

The results of the study indicated that the self-efficacy and social support enhancement program could improve eating behavior in the elderly with coronary artery disease. Therefore, the program could be used as a guideline for nursing practice.